

Číslo: 3050/2022-2023

SPRÁVA

o výsledkoch školskej inšpekcie

vykonanej v dňoch od 07. 03. 2023 do 09. 03. 2023

Názov kontrolovaného subjektu	
Základná škola, Kpt. Nálepku 855, Nové Mesto nad Váhom	
Zriaďovateľ	Mesto Nové Mesto nad Váhom

Vedúce zamestnankyne kontrolovaného subjektu:

Mgr. Želmíra Haláková, riaditeľka základnej školy

Mgr. Gabriela Písečná, zástupkyňa riaditeľky školy pre primárne vzdelávanie

Mgr. Zuzana Skrúcaná, zástupkyňa riaditeľky školy pre nižšie stredné vzdelávanie

V súlade s poverením na **tematickú inšpekciu** č. 3050/2022 – 2023 zo dňa 27. 02. 2023 **inšpekciu vykonali:**

Mgr. Nora Vaňová, školská inšpektorka, ŠIC Trenčín .....

Mgr. Marian Mišík, školský inšpektor, ŠIC Trenčín .....

RNDr. Mária Prnová, školská inšpektorka, ŠIC Trenčín .....

Mgr. Pavlína Vakošová, školská inšpektorka, ŠIC Trenčín .....

1 PREDMET ŠKOLSKEJ INŠPEKČIE

Stav vzdelávania žiakov cudzincov – odídenčov z Ukrajiny

1.1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE

Tematická inšpekcia sa uskutočnila v plnoorganizovanej štátnej mestskej základnej škole (ďalej ZŠ) s vyučovacím jazykom slovenským. V škole sa vzdelávalo 613 žiakov, z nich bolo 265 žiakov primárneho vzdelávania a 348 žiakov nižšieho stredného vzdelávania. K dátumu začatia inšpekčného výkonu bolo v škole 13 žiakov odídenčov primárneho vzdelávania a 17 žiakov odídenčov nižšieho stredného vzdelávania. Výchovno-vzdelávací proces zabezpečovalo 58 pedagogických a odborných zamestnancov, z nich bolo 14 vyučujúcich primárneho vzdelávania a 27 nižšieho stredného vzdelávania a 8 vychovávateľiek. Škola zamestnávala školského špeciálneho pedagóga, 7 pedagogických asistentov a školského psychológa. Ani jeden z uvedených zamestnancov nebol z Ukrajiny. Škola mala zriadený školský podporný tím, jeho členmi boli: školská psychologička, školská špeciálna pedagogička, pedagogickí asistenti, riaditeľka školy a jej zástupkyne.

1.2 ZISTENIA A ICH HODNOTENIE

Zaraďovanie žiakov odídencom do vzdelávania

Z rozhovoru s riaditeľkou školy bolo zistené, že škola v plnom rozsahu dodržiavala stanovené požiadavky na zaraďovanie žiakov odídencom do ročníkov v zmysle platných usmernení a pokynov. Žiakov odídencom zaraďovali priebežne počas roka do bežných tried podľa veku, ojedinele ich neprijali z dôvodu, že patrili do iného školského obvodu alebo potrebovali bezbariérové prostredie, ktoré im v škole nedokázali poskytnúť. Zriaďovateľ čiastočne participoval na zaraďovaní žiakov odídencom poskytovaním informácií ich zákonným zástupcom o kapacite škôl v jeho pôsobnosti a vydávaním príslušných usmernení.

Riaditeľka školy v rozhovore potvrdila, že samostatné triedy, v ktorých sa vzdelávali len žiaci z Ukrajiny, zriadené nemali, ani ich v budúcnosti neplánujú zriadiť. Považovali za efektívnejšie vzdelávať ich v triedach s ostatnými žiakmi, čo výrazne pomáha hlavne socializácii žiakov z Ukrajiny. Učebný plán po príchode žiakov odídencom nemenili, nezvyšovali počet hodín slovenského jazyka a literatúry ani iných vyučovacích predmetov. V prípade potreby a podľa záujmu pedagógovia poskytovali žiakom odídencom individuálne alebo skupinové doučovanie. Ich fluktuácia čiastočne spôsobovala problémy žiakom, ale aj učiteľom pri organizovaní kurzov štátneho jazyka, ktoré už prebiehali. Žiaci odídenci nevedeli, na aký čas zostanú v škole ani na Slovensku. Podľa riaditeľky školy výraznejšie problémy pri organizácii vzdelávania nezaznamenali.

Aktivity školy na podporu osvojenia slovenského jazyka žiakmi odídenkami

Škola organizovala pre žiakov odídencom kurz štátneho jazyka a aktivity na vyrovnávanie rozdielov vo vedomostiach a zručnostiach žiakov na vyučovaní a mimo vyučovania. Pre žiakov organizovali v škole výlety zamerané na spoznávanie okolia, letné športové dni, atletické preteky. Jednotné postupy na to, ako mali učitelia prekonávať jazykovú bariéru žiakov odídencom škola stanovené nemala. Riaditeľka školy v rozhovore uviedla, že v každej triede bol k dispozícii notebook a dataprojektor, vyučujúci mali možnosť využívať online prekladače, rôzne materiály (učebné pomôcky, karty, ...). Pri prekonávaní jazykovej bariéry pomáhala s tlmočením v škole zamestnaná Ukrajinka, ktorá ovládala slovenský jazyk. Okrem nej 2 vyučujúci ovládali ruský jazyk a v jednej triede pomáhala s tlmočením žiačka, ktorej matka bola z Ukrajiny. Ponuku pomôcť s tlmočením od matky žiačky z Ukrajiny škola zatiaľ nevyužila. Jednotliví triedni učitelia organizovali na úrovni triedy podujatia a aktivity s cieľom pomôcť žiakom odídencom s osvojovaním si slovenského jazyka a upevniť vzájomné vzťahy medzi žiakmi na rôznej úrovni. V rozhovore vybraní opýtaní triedni učitelia uviedli, že žiakom z Ukrajiny poskytovali na vyučovaní zjednodušené učebné materiály v slovenskom jazyku, v prípade potreby im opakovane vysvetlili učivo, pričom využívali aj didaktické pomôcky, pri ktorých sa nepoužíval jazyk (piesne, nahrávky, filmy, ...). V komunikácii s nimi využívali aj iný mediačný jazyk (angličtina, ruština, nemčina). Potvrdili, že žiaci mohli používať online prekladače, príp. knižné slovníky. Škola tento školský rok zabezpečila dvakrát základný jazykový kurz štátneho jazyka financovaný zo zdrojov ministerstva školstva pre 3 skupiny žiakov odídencom (spolu 24 žiakov) pedagogickými zamestnancami spĺňajúcimi kvalifikačné predpoklady.

Podmienky na odstránenie edukačných bariér žiakov odídencom

Z rozhovorov s triednymi učiteľmi vyplynulo, že škola nerealizovala vstupné preskúšanie žiakov odídencom na zistenie úrovne slovenského jazyka, jednotliví vyučujúci si úroveň overovali priebežne počas vyučovacieho procesu. Jednotlivých žiakov odídencom z Ukrajiny

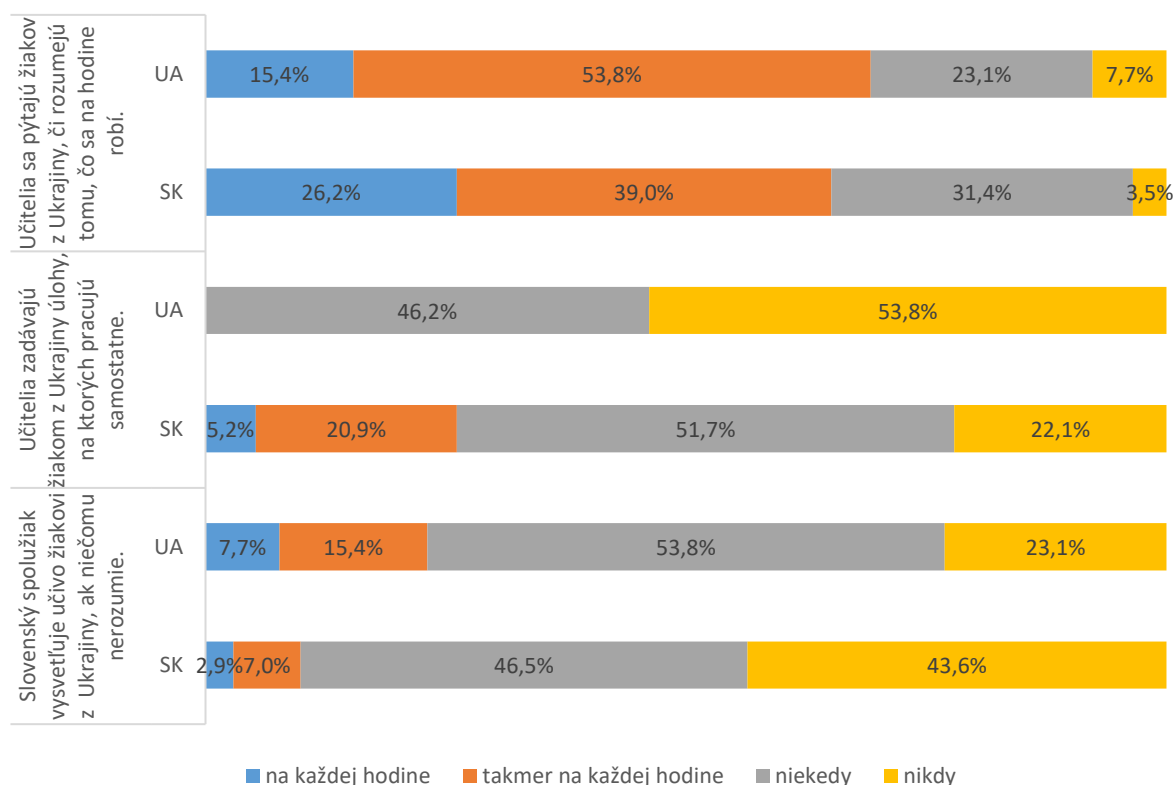
a ich úroveň vedomostí a zručností v ďalších vyučovacích predmetoch neporovnávali so slovenskými žiakmi.

Ani jeden z opýtaných vyučujúcich v rozhovore neuviedol, že zo slovenského jazyka a literatúry vypracovávali individuálny výchovno-vzdelávací plán, príp. robili redukciu učiva vo vyučovacích predmetoch. Jednotliví vyučujúci využívali na vyučovaní k žiakom odídencom najmä individuálny prístup a pomalšie tempo. V triedach im pomáhalo s nastavením podporných opatrení na odstránenie edukačných bariér a bezpečnosťou prostredia 7 pedagogických asistentov. Učitelia a spolužiaci na vyučovacích hodinách poskytovali žiakom odídencom podporu priebežným zisťovaním pochopenia činností realizovaných na vyučovacích hodinách, vysvetľovaním zadaní úloh a overovaním si ich pochopenia (Graf 1). Zo vzdelávacích a psychosociálnych intervencií škola poskytovala žiakom odídencom služby školskej psychologičky, ktorá monitorovala stav v triedach a poskytovala cieleňú individuálnu psychosociálnu podporu v slovenskom jazyku žiakom z Ukrajiny aj ich rodičom, podľa potreby s nimi komunikovala. Škola úzko spolupracovala so zamestnancami centra poradenstva a prevencie v Novom Meste nad Váhom pri organizovaní besied pre žiakov (vzťahy medzi žiakmi, voľba povolania,...).

Žiaci odídenci mali upravené hodnotenie prerokované na zasadnutí rady školy s prihliadnutím na jazykovú bariéru. Počas dvoch klasifikačných období neboli hodnotení vôbec, neskôr boli hodnotení formou opisnej spätnej väzby. Vyučujúci brali na vyučovaní ohľad na individuálne možnosti žiakov odídencom a zohľadňovali ich pokrok v úrovni ovládania slovenského jazyka. Podľa potreby a záujmu im poskytovali individuálne alebo skupinové doučovanie zo slovenského jazyka, príp. ostatných vyučovacích predmetov.

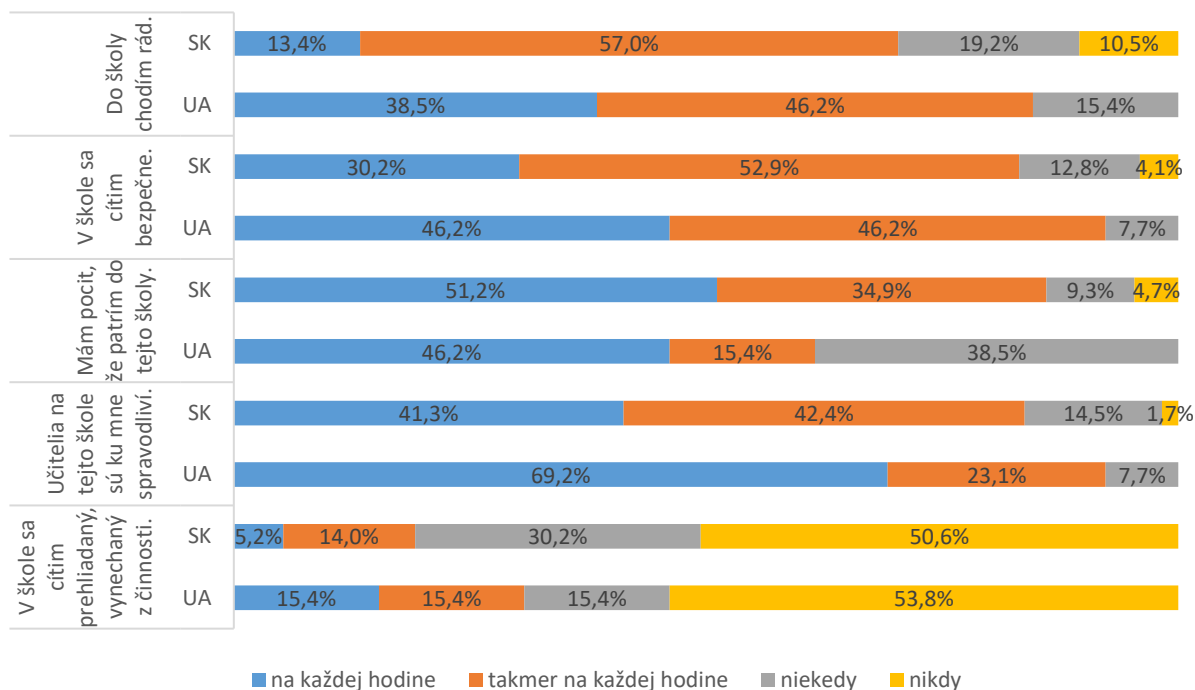
Na podporu vzťahov medzi žiakmi odídencami a ostatnými žiakmi škola realizovala na úrovni tried rôzne aktivity (triedne večierky, filmové predstavenia, sviatok sv. Valentína, Mikuláša, karneval, vianočné besiedky,...). Jazykovú podporu v ukrajinskom jazyku škola neposkytovala.

Graf 1 Podpora učiteľov a spolužiakov na vyučovacích hodinách žiakom odídencom

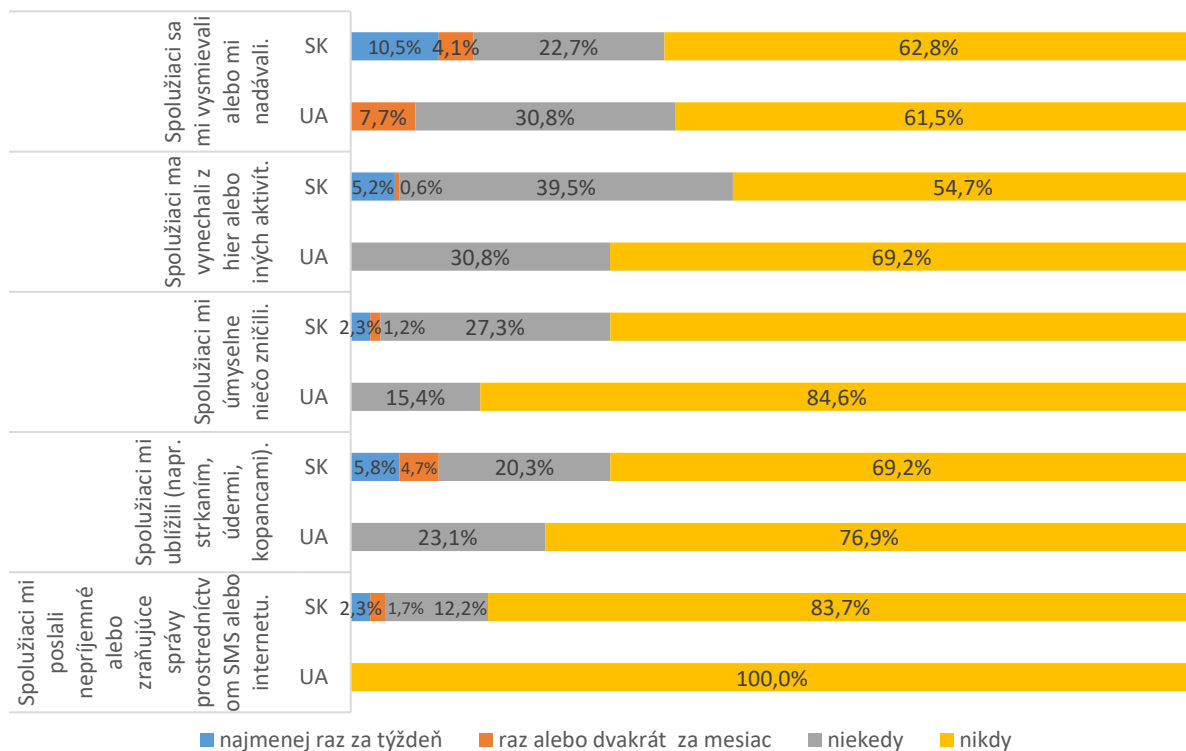

Triedni učitelia v rozhovore uviedli, že sa so žiakmi v triede rozprávali o situácii na Ukrajine a pripravovali ich na príchod žiakov odídencov. Škola zabezpečovala pre žiakov bezpečné prostredie, pedagógovia venovali pozornosť najmä spoločným rozhovorom a mapovaniu spolupatričnosti ku škole, nastaveniu bezpečného edukačného prostredia pre všetkých žiakov (Graf 2) a upevňovaní vzájomných vzťahov v triede (Graf 3).

Graf 2 Spolupatričnosť žiakov ku škole

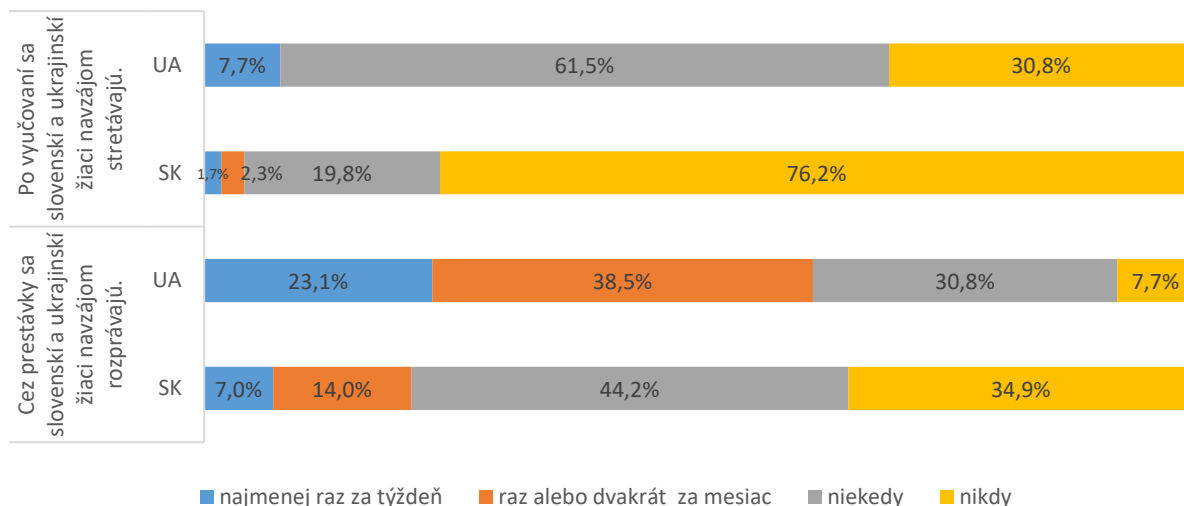

Graf 3 Vzťahy žiakov v škole

Triedni učitelia charakterizovali vzťahy slovenských žiakov so spolužiakmi z Ukrajiny ako bezproblémové počas prestávok, v čase vyučovania i v čase mimo neho. Žiaci odídenci sa podľa ich vyjadrenia postupne včleňovali do kolektívov tried (Graf 4). Rovnako vnímali aj vzťahy medzi učiteľmi a žiakmi na vyučovacích hodinách.

Graf 4 Nadväzovanie kontaktov medzi žiakmi

Triedni učitelia poskytovali žiakom odídencom a ich zákonným zástupcom, príp. rodinným príslušníkom informácie priebežne podľa potreby na základe vzájomnej dohody, konzultačné hodiny nemali stanovené. Na komunikáciu často využívali internetový systém EduPage, kde poskytovali informácie o výchovno-vzdelávacích výsledkoch žiakov. Podľa ich vyjadrení štyria žiaci odídenci sa vzdelávali v určený čas dištančne, šiesti dostávali zadania úloh zo školy z Ukrajiny.

Identifikácia potrieb školy pri vzdelávaní žiakov odídencom

Z rozhovoru s riaditeľkou školy vyplynula potreba flexibilnejšej distribúcie materiálov pre žiakov z Ukrajiny a pomoc pri úprave obsahu jednotlivých vyučovacích predmetov. Privítala by aj prehľadnejšiu orientáciu na časti webovej stránky ministerstva týkajúcej sa začleňovania a podpory žiakov z Ukrajiny. Pripomenula, že veľká miera zabezpečovania a získavania informácií a zodpovednosť za bezproblémové zaradenie týchto žiakov do vzdelávacieho systému na Slovensku bolo a je na pleciach riaditeľov škôl. Spolu s triednymi vyučujúcimi by uvítali posilnenie kurzov štátneho jazyka spolu so zmenou ich štruktúry a času (žiaci boli po vyučovaní často unavení a nesústredení). Rovnako by vnímali ako pomoc platené doučovanie slovenského jazyka a finančnú pomoc pri organizovaní letných táborov pre deti a iných aktivít, ktoré sú súčasťou výchovno-vzdelávacieho procesu. Pri organizovaní školy v prírode alebo lyžiarskych kurzov, ktoré sú súčasťou obsahu výchovy a vzdelávania by podľa vyjadrenia riaditeľky školy financie výrazne pomohli so zaraďovaním žiakov odídencom do uvedených aktivít školy. Rovnako by bolo podľa nej potrebné podporovať aj organizovanie exkurzií a rôznych kultúrnych alebo športových aktivít, kde sa vytvára priestor na podporovanie sociálnych vzťahov a odstraňovanie jazykových bariér medzi žiakmi.

1.3 INÉ ZISTENIA

Žiadne.

2 ZÁVERY

Škola vytvárala žiakom odídencom vhodné podmienky smerujúce k postupnému eliminovaniu jazykovej bariéry, rozdielov v ich vedomostiach a zručnostiach a adaptáciu na edukačné prostredie v slovenskej škole. Stanovené požiadavky na zaradovanie žiakov odídencom do bežných tried jednotlivých ročníkov boli dodržané. Na prekovávanie jazykovej bariéry škola organizovala kurzy štátneho jazyka a na podporu socializácie a pozitívnych vzájomných vzťahov medzi žiakmi odídencomi a slovenskými žiakmi rôzne aktivity na vyučovaní aj mimo neho. Škola nastavila účinné podporné opatrenia na odstránenie edukačných bariér, žiakom odídencom poskytovala vzdelávacie a psychosociálne intervencie, upravila ich hodnotenie, vyučujúci v prípade potreby žiakom odídencom poskytovali doučovanie, komunikovali s ich zákonnými alebo inými zástupcami.

Na základe skúseností so vzdelávaním žiakov odídencom škola identifikovala potrebu flexibilnejšej distribúcie materiálov súvisiacich so vzdelávaním žiakov odídencom z Ukrajiny, posilnenie kurzov štátneho jazyka a najmä dostatok finančných prostriedkov na zabezpečovanie aktivít zameraných na posilňovanie pozitívnych vzájomných vzťahov, eliminovanie jazykových a vedomostných bariér žiakov odídencom z Ukrajiny a potrieb súvisiacich s bezproblémovým adaptovaním sa žiakov odídencom na slovenský vzdelávací systém.

Zamestnanci, ktorých sa príslušné inšpekčné zistenia týkajú, boli s výsledkami a závermi oboznámení.

PÍSOVNÉ MATERIÁLY POUŽITÉ PRI ŠKOLSKEJ INŠPEKCII

1. zoznamy žiakov nižšieho stredného vzdelávania;
2. rozvrhy tried;
3. osobné rozvrhy učiteľov.

Správu o výsledkoch školskej inšpekcie vyhotovila:

Školská inšpektorka: Mgr. Nora Vaňová

Dňa: 29. 03. 2023

PREROKOVANIE SPRÁVY

Na prerokovaní správy o výsledkoch školskej inšpekcie sa zúčastnili:

- a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Trenčín:

Mgr. Nora Vaňová

- b) za kontrolovaný subjekt zodpovedná vedúca zamestnankyňa:

Mgr. Želmíra Haláková

Prerokovanie správy o výsledkoch školskej inšpekcie potvrdzujú dňa 11. 04. 2023 v Trenčíne:

- a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Trenčín:

Mgr. Nora Vaňová

.....

b) za kontrolovaný subjekt zodpovedná vedúca zamestnankyňa:

Mgr. Želmíra Haláková

.....

Vyjadrenie vedúcej zamestnankyne kontrolovaného subjektu, ktorej sa zistenia týkajú
(vedúca zamestnankyňa môže zaslať písomné vyjadrenie k obsahu správy do 5 dní pracovných od prerokovania):

Mgr. Želmíra Haláková, riaditeľka školy

.....

Stanovisko školskej inšpektorky k vyjadreniu:

Mgr. Nora Vaňová, školská inšpektorka

.....

Na vedomie

Úsek inšpekčnej činnosti